

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Кампа В. М. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про затвердження зміни до статті 22 Конституції Автономної Республіки Крим щодо строку повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим»

Конституційний Суд України у Рішенні від 17 грудня 2009 року № 33-рп/2009 (далі — Рішення) визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), словосполучення «які будуть проведені у 2010 році» першого речення пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про затвердження зміни до статті 22 Конституції Автономної Республіки Крим щодо строку повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим» від 19 березня 2009 року № 1167-VI (далі — Закон).

На підставі статті 64 Закону України «Про Конституційний Суд України» вважаю за доцільне висловити окрему думку.

Підтримуючи викладену у Рішенні правову позицію щодо невідповідності Конституції України зазначеного положення Закону, вбачаю, що Конституційний Суд України мав би відобразити своє ставлення до такого.

1. У Рішенні Конституційний Суд України обмежився положенням про те, що «Верховна Рада Автономної Республіки Крим приймає Конституцію Автономної Республіки Крим, вносить до неї зміни, які затверджує Верховна Рада України» (абзац другий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Вважаю, що у Рішенні Конституційний Суд України також мав висловитися щодо порядку затвердження змін до Конституції Автономної Республіки Крим. Конституція України прямо не регулює цей порядок, хоча сам принцип такого затвердження впливає з її змісту: Верховна Рада України для цього приймає відповідний закон (пункт 37 частини першої статті 85 Основного Закону України).

На мою думку, Конституційний Суд України у Рішенні повинен був шляхом тлумачення вказати, що зміни до Конституції Автономної Республіки Крим затверджуються Верховною Радою України законом у тому ж порядку, в якому відбувається її затвердження, тобто не менш як половиною від її конституційного складу (частина перша статті 135 Конституції України). Тому ця правова позиція Конституційного Суду України, не порушуючи повноваження конституцієдавця, дозволила б забезпечити однаковість розуміння і застосування порядку затвердження Верховною Радою України законом, прийнятим не менш як половиною від її конституційного складу, самої Конституції Автономної Республіки Крим та внесених до неї змін.

2. Суб'єкт права на конституційне подання ставив питання про невідповідність Конституції України пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону в цілому.

Конституційний Суд України визнав таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), лише словосполучення «які будуть проведені у 2010 році» першого речення пункту 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону. Фактично Суд визнав інші положення оспорюваного пункту конституційними. Хоча аналіз цих положень вказує на те, що повинно йтися про припинення конституційного провадження на підставі пункту 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України».

У процесі прийняття Закону Верховна Рада України не дотрималася правил законотворчої техніки. Так, на момент прийняття Закону вона у своїй діяльності керувалася Регламентом Верховної Ради України від 19 вересня 2008 року № 547-VI (далі — Регламент), в якому встановлено чіткі вимоги до оформлення законопроектів, проектів інших актів.

Так, відповідно до частини сьомої статті 90 Регламенту кожен законопроект повинен містити положення щодо порядку набрання ним чинності (прикінцеві положення), а за частиною восьмою цієї ж статті, якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, то такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті.

Виходячи із зазначених норм Регламенту можна дійти висновку, що «Прикінцеві положення» Закону повинні містити лише приписи щодо порядку набрання ним чинності, інші умови щодо внесення змін до законів слід було викладати в окремому розділі Закону — «Перехідні положення».

Таким чином, положення щодо непоширення дії Закону на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим п'ятого скликання, а також положення частини третьої статті 4 Закону України «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим», викладені у новій редакції, мали бути включені до розділу «Перехідні положення», а не «Прикінцеві положення» оспорюваного пункту 1 розділу II Закону.

Недотримання парламентом цих вимог законодавчої техніки є порушенням процедури підготовки, розгляду та прийняття законів, що є підставою для припинення конституційного провадження у відповідній справі. Адже ці питання перебувають поза компетенцією Конституційного Суду України, а отже, він мав припинити конституційне провадження на підставі пункту 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України». Це означає, що оспорювані положення Закону, які суперечать нормам законодавчої процедури, Конституційний Суд України не повинен був визнавати умовно конституційними.

3. За частиною другою статті 70 Закону «Про Конституційний Суд України» єдиний орган конституційної юрисдикції може визначити у своєму рішенні, висновку порядок і строки їх виконання, а також покласти на відповідні державні органи обов'язки щодо забезпечення виконання рішення, додержання висновку.

Враховуючи проблеми при розробці, розгляді та прийнятті законопроектів про затвердження Верховною Радою України законом Конституції Автономної Республіки Крим та змін до неї, вважаю, що Конституційний Суд України мав рекомендувати парламенту ввести в законодавство окрему процедуру щодо затвердження ним законом Конституції Автономної Республіки Крим та її змін.

Парламентська практика знає різні спеціальні процедури затвердження Верховною Радою України законом певних актів (міжнародних договорів, указів Президента України). На мою думку, процедура прийняття Верховною Радою України закону про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим та внесення до неї змін може розглядатися як подібна до згаданих парламентських процедур, а отже, вона потребує законодавчого закріплення.

Таким чином, доповнення Рішення зазначеними правовими позиціями сприяло б стабілізації та розвитку взаємовідносин між центральними органами державної влади України та органами влади Автономної Республіки Крим.

Суддя Конституційного Суду України

В. КАМПО